

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ
„НЕОФИТ РИЛСКИ“
БЛАГОЕВГРАД

ПРАВНО-ИСТОРИЧЕСКИ
ФАКУЛТЕТ

КАТЕДРА „ПУБЛИЧНОПРАВНИ НАУКИ“

АВТОРЕФЕРАТ

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен
„доктор“ по Професионално направление 3.6. Право – Наказателно право
на **Страхил Николов Гошев**

тема:

**„ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ЛИЧНОСТТА И СОБСТВЕНОСТТА,
ИЗВЪРШЕНИ ОТ ПРЕСТЪПНИ СДРУЖЕНИЯ.“**

Научен ръководител:

доц. д-р Юлиана Младенова Матеева

гр. Благоевград

2020 г.

Дисертационния труд е обсъден и насочен към защита пред научно жури от катедра „Публичноправни науки” при ПИФ на ЮЗУ ”Неофит Рилски“, след проведено публично предварително обсъждане, на 20.10.2020 г.

Авторът е докторант в катедра „Публичноправни науки” при ПИФ на ЮЗУ ”Неофит Рилски“.

Защитата на дисертационния труд пред Научно жури ще се проведе на2021 г. отч. в.....на заседание на Научното жури. Материалите по защитата са на разположение на интересуващите се в

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Основополагащо задължение и цел на всяка държава и в частност на нейните правоохранителни и правоприлагащи органи е защитата от посегателства спрямо гарантираните от закона права на гражданите и защита на правния ред и националната сигурност. Тези правомощия на държавата обикновено са закрепени в нормативни актове с висша юридическа сила като конституцията и наказателните закони.

Престъпленията интервенират неблагоприятно в най-висока степен спрямо желанието за просперитет на обществото като цяло и на отделния гражданин в частност. Именно поради това и основната задача и цел заложена от българския законодател в чл. 1, ал. 1 от Наказателния кодекс /НК/ е дефинирана недвусмислено с думите: „да защитава от престъпни посегателства личността и правата на гражданите и цялостния установен в страната правов ред”.

Един от начините за изпълнение от държавните органи на тази основна и обща задача е чрез последователна, комплексна и ефективна борба с организираната престъпност. Крайгълен камък в това противопоставяне между институционалност и беззаконие е степента на адекватност на законодателството уреждащо наказателната отговорност за всяко едно престъпно деяние, вкл. и за тези „извършени“ от престъпни сдружения. Именно последното е обект на широк анализ и основателни критики според отговора, който дава на ежедневно деформираните от различни престъпни посегателства обществени отношения. В частност от обществото ни, на дневен ред и под въпрос, е поставена преценката за степента на защита на правата на личността и собствеността от посегателства, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на

съществуващите, различни по вид и характеристики, престъпни сдружения.

Организираната престъпна дейност, като общо понятие, съдържа в себе си, по необходимост, както първичната криминална дейност на субектите по трайно обединяване в рамките на едно престъпно сдружение, така и вторичната такава, насочена към реализиране на различни по вид престъпления, чрез които се преследват и постигат практически целите на сдружението. Именно тази вторична, организирана престъпна дейност, съобразно нейните разновидности и особености от обективна и субективна страна, попада във фокуса и представлява предмет на настоящия научен труд. Конкретно следва да бъдат подробно и прецизно обсъдени признаците и обстоятелствата, при които се осъществяват под формата на вторични престъпни деяния от участници или външни субекти за изброените в наказателния закон, по вид престъпни сдружения, един или повече състави на престъпленията против личността и собствеността. Разглеждането на престъпните състави по необходимост е последователно, съобразно поредността на регламентацията им в особената част на НК, във всяка от проучваните две глави. Обсъждането на признаците и тяхната еволюция е хронологично и съобразено изцяло с развитието на обществените отношения, обусловили криминализирането на конкретни деяния при осъществяването им от участници в престъпни сдружения или неучастващи, но свързани с тях субекти. Отчетени са последователно реформите на законодателството и аналитичните натрупвания в теорията и съдебната практика, съобразно времето им на извършване и стадия в развитието на обществените отношения.

Съобразно мястото си в нормативната уредба, престъпленията против личността и собствеността, извършени от престъпни сдружения, изглеждат на пръв поглед, само като проблем на наказателното право. Всъщност тези многообразни по своите характеристики деяния често имат

междуетраслово значение. Например, последиците им имат сериозни гражданскоправни проявления и отзвук, а в същината си процесът по разследване и реализиране на наказателната отговорност, както и компетентността на конкретните държавни органи пораждаат въпроси от изцяло наказателнопроцесуален характер. Затова изясняването в пълнота на поставения сериозен наказателноправен проблем по необходимост поставя въпроси, свързани и с други клонове на правото. Това е допълнително провокирано още и от липсата на дефиниции в НК за някои от употребените от законодателя понятия при изначалната и последваща регламентация на престъпните състави. Засягането на определени, защитени от закона, права на гражданите предполага допълнителен анализ и съобразяване още с норми, предмет на конституционното право и други заложи в някои от международните договори, по които Република България е страна. Само по този начин е възможно обхващането на всички аспекти на разглеждания въпрос.

Основание за интердисциплинарния подход на изследването е и неговата директна практическа насоченост.

АКТУАЛНОСТ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Актуалността на изследването се определя от съвременните тенденции на развитие на обществените отношения. Това важи и за правоотношенията, произтичащи от деянието, извършено по поръчение или в изпълнение на решение на престъпно сдружение. По естеството си, то е сред тези, които повишават значително обществената опасност и обосновават по-тежки наказания. Тези квалифицирани състави на престъпления против личността и собствеността се предвиждат от наказателното право, последиците им обаче са от значение и за другите клонове на правото, защото деформират общественно-икономическите отношения които тези клонове уреждат.

Интересът на автора е насочен към някои актуални въпроси, възникващи при и по повод установяването на квалифициращите обективни и субективни признаци на последващата престъпна дейност след образуване на престъпните сдружения. Вторичната престъпна дейност има пряко отношение и към актуалния наказателен процес с оглед въвеждането на специализираните наказателни съдебни и прокурорски органи и определената им материална компетентност. Настъпилите промени в общественно-икономическите и политически отношения в Република България, членството на страната в ЕС, динамиката на съвременния свят, свързана и със свободното движение на хора, стоки и капитали, миграцията, глобализацията и трансграничната престъпност налагат преразглеждане на някои от схващанията в изследваната област. С оглед законодателните изменения, както и породилите се в научната общност и в практиката обсъждания, тези въпроси имат изключително актуално звучене и значение.

В правната доктрина и съдебната практика част от тези теми са силно дискуссионни. Някои нормативни разрешения са все още нови, по тях няма практика, която би способствала за точното им и еднакво прилагане. В процес на търсене на най-точно научно обяснение на пораждащите се комплицирани правни въпроси и възможни хипотези са разгледани различни авторови становища и чуждестранни законодателни, практически и доктринални разрешения. Това предопределя изследването на посочените проблеми да бъде направено в дискуссионна светлина. По отношение материално-правния аспект на деянията против личността и собствеността, извършени от престъпни сдружения, съобразно законовата база и наличните им интерпретации в съдебната практика са направени корективно множество предложения за изменение и допълнение на закона.

ОБЕКТ И ПРЕДМЕТ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

ОБЕКТ на научния анализ е правният режим на престъпленията против личността и собствеността, извършени от особен субект, който действа по поръчение или в изпълнение на решение на конкретно по вид и характеристики престъпно сдружение.

ПРЕДМЕТ на изследване са:

Общите принципи, характеризиращи правния режим на всяко от престъпленията против личността и собствеността, които според закона могат да бъдат извършени от лице, действащо по поръчение или в изпълнение на решение на престъпно сдружение; неговите особености относно обект, предмет, субект, предели и последици.

Изследването е разработено в съответствие с действащото българско, чуждестранно и международно законодателство, както и с българската съдебна практика.

ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРОБЛЕМ

Наличните, актуални законови текстове по глава II и V от особената част на НК поставят няколко основни проблема. Първият от тях е от законодателно естество. Липсват конкретни дефиниции за някои от видовете престъпни сдружения, а дадените в НК такива, за други, търпят основателна критика. Липсва специализирано законодателство, което не би било и необходимо, ако не съществуваше горепосоченият проблем. Синхронизацията и актуализацията на националния наказателен закон спрямо приложимите и относими международни актове и общностно право, с които страната ни е пряко обвързана, често е непрецизна, непълна и дори неясна.

Вторият проблем е неразривно свързан с първия. Той има доктринално и практическо измерение. В юриспруденцията, а и в практиката, са спорни въпросите за взаимоотношенията и връзките между

субекта на вторична престъпна дейност и престъпното сдружение, за признаците от количествено и качествено естество на самото сдружение, за разграниченията между различните по вид и характеристики трайни престъпни обединения, както и относно неяснотата при употреба на едни и същи текстови формулировки за различни по вид престъпни сдружения, от където произтича и виталната необходимост от изрична законодателната родова и видова дефиниция на същите именно в НК.

НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ТЕЗА

Като работна теза се приемат няколко основни допускания:

А. Обстоятелствата, повишаващи обществената опасност и обосноваващи като резултат по-тежкото наказване на деянието по българския НК, са единствено тези, свързани с вида и характеристиките на посочено в нормата престъпно сдружение, както и описващите връзките и взаимоотношенията на субекта със сдружението. Тези квалифициращи признаци на деянието не релевират в никаква степен към лични качества и особености на наказателноотговорното лице-извършител, доколкото такива не са предвидени изрично в закона като задължителни негови обективни и субективни признаци по основния състав на престъплението. Установяването и на допълнителни субективни признаци */длъжностно качество, родство и т.н./*, които липсват по основния състав обосновава единствено квалификация на деянието във връзка с някоя от останалите квалифициращи хипотези на осъществяването му от особен субект.

Б. В тази насока се приема за възможно, но не и задължително, субектът да участва под някаква форма в сдружението, визирано конкретно или чрез препращане в квалифицирания състав. Това автоматично гарантира по-широк обхват на всеки от тези престъпни състави и отнасянето им към възможните и често реални хипотези на

възлагане на престъпни деяния против личността и собствеността от участници в сдружението към трети за същото субекти.

В. В системата на квалифициращите признаци по българския НК и особено тези използвани от законодателя при уредбата на деянията, съставомерни като престъпления против личността и собствеността, както се посочи по-горе, все още има неизяснени и спорни моменти, изискващи анализирането им в детайл и отправяне на предложения за изменения в законодателството, тълкуване и практически разрешения в областта на правораздаването и правоприлагането. В текста на някои от относимите към научното изследване квалифицирани състави по глава II и V от особената част на НК съществуват множество грешки, неточности, архаизми и непълноти, които затрудняват правилното разбиране и употребата им, поради което се налага да бъдат посочени и отстранени.

ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Научното изследване е насочено към постигане на следните цели:

- Научно-теоретично и практическо изследване на правния режим на деянията, извършени от особен субект – наказателноотговорно лице, притежаващо законовопредвидените основни и допълнителни качества и признаци.
- Анализ на неговата престъпна дейност като лице, действащо по поръчение или в изпълнение на решение на конкретно посочен в закона вид, създадено по-рано и съществуващо към момента на деянието престъпно сдружение.
- Ясно разграничаване и дефиниране на тези престъпни деяния, с оглед на предвидените за тях в Наказателния кодекс качествено различни допълнителни квалифициращи признаци. Последните възприети и разгледани като част от системата на

обстоятелствата, повишаващи обществената опасност и обосноваващи противоправността и по-тежката наказуемост на различните престъпления, правното им естество, основание и необходимостта от съществуването им в закона като самостоятелни такива. Следва да бъдат преразгледани и осъвременени част от наличните систематизации и формулировки, да се извърши съответната класификация по примера на други текстове от НК, които са адекватни и приложими. Налага се да бъде определена съответната позиция за всеки от допълнително квалифициращите белези на престъпленията против личността и собствеността, извършени от престъпни сдружения.

Дисертацията има за цел провеждане на научно-теоретичен и практически анализ на вида, естеството, основанието и съдържанието на правоотношенията, свързани с деянието, извършено от гореописания особен субект. Цели се в сравнителен план да се посочат някои от особеностите на този вид престъпления спрямо останалите, уредени в други глави от особената част на НК. Идеята е да се подчертае в материалноправен аспект спецификата на всяко едно от законодателните разрешения, формулирани текстово при отделните престъпления в НК по различен или респ. частично или изцяло идентичен начин. Стремещт е по този начин се преценят, изведат, обосноват и систематизират техните функции с цел по-пълно гарантиране на обществените отношения, които са призвани да защитават.

Детайлният анализ цели, наред с разрешаването на методологически и теоретични задачи, да постави за обсъждане някои актуални проблеми на деянията извършени от лице, действащо по поръчение или в изпълнение на решение на престъпно сдружение. Цели се отчасти и това да се изяснят

останалите обстоятелства, повишаващи сериозно обществената опасност и обосноващи противоправността в българското материално право.

В изпълнение на поставените цели, дисертационният труд има за задача да разкрие и систематизира правните проблеми, възникващи по повод престъпленията против личността и собствеността, извършени от престъпни сдружения. Приоритет е да се посочат, в съответствие с действащото законодателство, възможни решения на тези проблеми. Да се провокира дискусия за усъвършенстване на съществуващата правна уредба.

МЕТОДОЛОГИЯ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

За постигане на научната цел и задачи, поставени в дисертацията, са използвани общонаучните методи на познание: наблюдение, описание, сравнение, методът на научния анализ и синтез.

Юридическият подход се съчетава с използването на универсални логически методи: исторически, индукция, дедукция, класификация, селекция и аналогия.

Естеството на разработката предопределя като водещи частните юридически методи: логико-юридически и сравнителноправен¹.

Прилагат се традиционните начини на тълкуване като езиков/лексически/, граматически, исторически и систематичен.

ГРАНИЦИ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Изследването проследява процеса на нормативно възникване, развитие, установяване и прилагане на анализирани квалифицирани състави на престъпленията против личността и собствеността. То е

¹ Основание за това е непълнотата на българския закон по съществени въпроси в изследваната област.

съобразено с действащото законодателство, съдебна практика и създадена юриспруденция към 20.10.2020 г.

II. ОБЕМ И СТРУКТУРА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд „Престъпления против личността и собствеността, извършени от престъпни сдружения” в структурно отношение се състои от увод, изложение в три глави и заключение. Добавени са две приложения, съдържащи съответно ползваните:

А. Нормативни актове и техните съкращения - общо 29, от които 16 Международни съглашения, по които РБ е страна и 4 на отменени нормативни актове;

Б. Част от ползваната съдебна практика, пряко относима към темата и надлежно цитирана, съдържаща 8 постановления на пленума на ВС, 15 тълкувателни решения на ВС и ВКС, 40 касационни решения на ВС и ВКС, 9 решения на СнС и АпСнС и 10 решения на други окръжни и апелативни съдилища.

Библиографията съдържа 164 заглавия, от които 112 на български език, 16 на английски език, 34 интернет източника и 3 правноинформационни системи, 2 от тях на СД формат и една, достъпна през Интернет.

III. СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Увод

Глава I. Исторически и наказателно правен анализ на престъпленията, извършени от престъпни сдружения. Сдружаване и критерии за специализирана подсъдност

Раздел I. 1. Исторически анализ на отмененото и актуално българско законодателство

Раздел I. 2. Престъпно сдружаване, видове и специфики на престъпните сдружения помежду им и спрямо останалите форми на задружна престъпна дейност

Раздел I. 3. Критерии за класификация по подсъдност на престъпленията, извършени от престъпни сдружения

Глава II. Престъпления против личността, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на престъпно сдружение

Раздел II. 1. Общ преглед и характеристика

Раздел II. 2. Състави на престъпления против личността, извършени от престъпни сдружения

Глава III. Престъпления против собствеността, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на престъпно сдружение

Раздел III.1. Общ преглед и характеристика

Раздел III. 2. Състави на престъпления против собствеността, извършени от престъпни сдружения

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Предложения DE LEGE FERENDA

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

Увод – посочени са обект, предмет, цел и задачи на изследването. Мотивирана е неговата актуалност. Дефинирана е основната цел-създаване на обосновано научно-теоретично изследване на правния режим на престъпленията против личността и собствеността, извършени от престъпни сдружения. Конкретизират се основните задачи, произтичащи от поставената цел. Посочени са данни за актуалността на нормативната база и ползваната съдебна практика.

Глава I „Исторически и наказателно правен анализ на престъпленията, извършени от престъпни сдружения. Сдружаване и критерии за специализирана подсъдност”, в началната си част е посветена на изясняване и теоретичен анализ на възникването и установяването на това правно явление и някои негови основни, същностни особености. Във втората част на тази глава са разгледани спецификите по повод дефиниране на видовете сдружения, налични в актуалните текстове на НК и разграничението им от други форми на задружна престъпна дейност. В края на главата се поставя акцент върху критериите за специализирана подсъдност, съобразно класификацията на деянията, осъществени от тези актуални към момента форми на трайно престъпно сдружаване.

Раздел I. 1. Исторически анализ на отмененото и актуално българско законодателство.

В началото на този раздел се прави анализ на идеята на българския законодател, фиксирана относно престъпленията, извършвани от престъпни сдружения в миналото, чрез изследване на вече отмененото наказателно законодателство и еволюцията на това разбиране в актуалния наказателен закон. Изяснени са последователно и смислово, с оглед съдържанието и характеристиките си, определени понятия и словосъчетания, ползвани хронологично в отменената и действащата нормативна уредба.

След това накратко се прави съпоставка между трите нормативни акта. Разглеждат се количествено, качествено и терминологично спецификите на всеки един от тях и се отчитат достиженията на законодателната воля и мисъл по отношение на конкретни, актуални за определен исторически период, обществени отношения, както и причините за това.

В следващия **Раздел I. 2.** - „Престъпно сдружаване, видове и специфики на престъпните сдружения помежду им и спрямо останалите форми на задружна престъпна дейност” се поставя на анализ и обсъждане сдружаването по смисъла на чл. 321 НК и чл. 321а НК, като се проследява

развитието на наказателното законодателство по отношение на сдружаването, вкл. чрез анализ на приложимите международноправни норми, инкорпорирани в международни съглашения, по които Република България е страна. Анализира се съобразно признаците си от количествено и качествено естество „организираната престъпна група”, като вид престъпно сдружение легално дефинирано в чл. 93, т. 20 НК. Деконструира се детайлно от обективна и субективна страна съставомерността на деянията по чл. 321, ал.1 и ал. 2 от НК, като необходима предпоставка за последваща вторична престъпна дейност против личността или собствеността. По нататък, деянията, квалифицирани по реда на чл. 321, ал. 1-5 НК, се проследяват и сравняват специфично в контекста на нормите, уреждащи множество престъпления по чл. 23 НК, продължаваното престъпление по чл. 26 НК, обикновеното съучастие по чл. 20 НК, както и в контекста на други престъпни състави, уреждащи хипотези на предварителен сговор за задружна престъпна дейност. Поради необходимостта от всеобхватност при разграничението и съпоставка на организираната престъпна група, белезите на това сдружение са сравнени с тези на останалите специални сдружения, предвидени в чл. 109 НК, чл. 162, ал.3 НК, чл. 169г, ал.1 и ал.2 НК, по чл. 246, ал.1, пр. 2-ро НК, чл. 321а НК и по чл. 354в, ал.2 и ал. 3 НК. Дадена е по-нататък и оценка на ОПГ спрямо формите на сдружаване, посочени в съставите на престъпленията по чл. 213а, ал. 3, т. 3, пр. 1 и пр. 2, алт. 2 и 3 НК, чл. 280, ал. 2, т. 5 НК и чл. 356б, ал. 2 НК и по чл. 321, ал. 6 НК. В края на изложението е дадено становището на автора по повод квалифицираните състави на сдружаването в организирана престъпна група, както и вида, характеристиките и значимостта на предвидените от законодателя поощрителни норми в текстовете на чл. 321, ал.4 и ал. 5 от НК.

В последния **Раздел I. 3.** – „Критерии за класификация по подсъдност на престъпленията, извършени от престъпни сдружения“ е обърнат поглед към законоустановената специална подсъдност във връзка с престъпленията,

извършени от престъпни сдружения и нейните граници и мащаби. Изведени са последователно основните селективни критерии за това обособяване на предметна компетентност в полза на специализираните съд и прокуратура, при отчитане взаимовръзките между първичната и вторична задружна престъпна дейност. Така се дава възможност по-нататък в дисертацията да се отчетат позитивите и негативите на материалноправната нормативна уредба спрямо процесуалната такава, с оглед на което са отправени и конкретни предложения за промяна и допълнение на всеки от двата закона.

Основни изводи и обобщения по глава първа:

1. За нормативната уредба на сдружаването, като основна предпоставка за наличие на престъпления против личността и/или собствеността, извършени от престъпни сдружения, нашият законодател е избрал смесен подход. Възприел е частично и неконцептуално идеите, заложи в ратифицирани международни актове, като в същото време е провел самостоятелно и линията си на законотворчество, наследена от отмененото наказателно законодателство, вкл. е запазил и някои от понятията. Нормативната основа, в настоящия си вариант, е все още неусъвършенствана и със сигурност незавършена. Съществуващата регулация, видно от формираната съдебна практика по приложение на закона, се нуждае от съществени допълнения и изменения с оглед нейната „инцидентност“ и „разпръснатост“. Липсва прецизност и детайлизираност, налични са неточности, непълноти, недостатъчно съобразяване с приложимите международно правни норми при тяхното транспониране, превод и пр.

2. Нормативното разбиране за трайно престъпно сдружаване е отнесено по-скоро като „част към цяло“, вместо да се разглежда и закрепи законодателно като законова регулация на особен, самостоятелен и отделен вид обществени отношения. Пример за това е избраното систематично място на първичната престъпна дейност в особената част на НК – Глава X, без да е обособено в отделен раздел. Налице са гранични хипотези, при които трудно

се диференцират видовете трайно престъпно сдружаване от сходните на тях други форми на задружна престъпна дейност, подробно анализирани в раздел втори.

3. Специализацията от процесуалноправна гледна точка, чрез концентрацията на престъпните деяния, представляващи прояви на първична или вторична престъпна дейност „в ръцете“ на специализираните съдебни органи е стъпка в правилната посока. Същата демонстрира и някои дефекти, като неуместни и необосновани следва да се отчетат всички изменения на чл. 411а от НПК, увеличаващи предметния обхват на нормата с оглед субекта на престъплението по чл. 411а, ал.1, т. 4, б. А-К от НПК. Без съмнение, по този начин се измества сериозно фокусът и се намалява специализацията на тези юрисдикции.

Следващата, **Втора глава** „Престъпления против личността, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на престъпно сдружение“ е свързана с обследването на въпроси, които имат предимно практическа насоченост, но и поставя акцент върху някои теоретични спорове. Съставена е от два раздела. В **първия** от тях, „Общ преглед и характеристика“ е очертан обхвата на престъпленията против личността, извършвани от престъпни сдружения. Посочени са най-общо разграничителните критерий между отделните законодателни формулировки, използвани в различните състави на Глава II от НК. Направен е анализ на законодателния подход и техника. Обследват се най-общо броят и видът на квалифициращите признаци, предвидени в разпоредбата на чл. 142, ал. 2, т. 6 и т. 8 от НК.

Раздел втори „Състави на престъпления против личността, извършени от престъпни сдружения“ е фокусиран последователно, следвайки подредбата на наказателния закон, върху детайлно разглеждане на конкретната нормативна рамка, дадена от законодателя, във всеки един от текстовете, предвиждащ наказателна отговорност за дадено престъпление

против личността, извършено от престъпно сдружение. Анализът на отделните състави започва с убийството, извършено по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група – чл. 116, ал.1, т. 10 от НК. Градиентно се посочват предпоставките за квалифициране на дадено деяние по този по-тежко наказуем състав. Проследяват се различните теоретични становища относно мястото на субекта спрямо организираната престъпна група във всяка от двете алтернативни хипотези, предвидени в текста. Дава се детайлно аргументирано авторско становище по проблема, основано на логиката на законодателя и практиката на ВС и ВКС. По-нататък, при разглеждане на телесните повреди, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, се акцентира изключително върху обекта на посегателство и степента на увреждането му. Разграничена е степента на обществената опасност при причиняване на различните по вид телесни повреди, както и се обосновава възможността по-тежката да погълне по-леката такава, включително когато деянието е извършено от субект, действащ по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група. Анализирани са мотивите и побудите за осъществяване на този вид вторична престъпна дейност. Преминава се през анализ, вкл. исторически, на другия законодателен подход, чрез разглеждане на отвличането и противозаконното лишаване от свобода като престъпления против личността, предмет на вторична трайна задружна престъпна дейност от посочените в тези текстове престъпни сдружения. Критично се обосновава необходимостта от незабавни законодателни промени за прецизиране на текстовете. В следващата част на раздела се обхващат съставите на деянията, съставляващи принуда, задържане на заложник и закана с престъпление, извършени от престъпни сдружения, които имат субект, напълно идентично формулиран като квалифициращи признаци с отвличането. Разграничени са последователно и е посочено съотношението им спрямо други състави на престъпления, уредени в особената част на НК. Разгледани са и спецификите

в съставите на престъпленията против личността по раздел VII, Глава II от НК – „Разврат“, чиято обществена опасност е значително завишена при извършването им по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група. Дефинирани са някои от основните понятия, употребени от законодателя */проституция, свождане и др./*, с оглед наличната съдебна практика и определенията им, посочени в някои ратифицирани международни актове. Съпоставени са различните алтернативни форми на изпълнителни деяния помежду си и спрямо предвидените такива при трафика на хора. Критикуват се определените размери на част от наказанията, съобразно сериозните общественоопасни последици, причинявани от тези престъпления. Направено е предложение за законодателна промяна относно санкцията, регламентирана в текста на чл. 159, ал.5 от НК.

В края на главата и раздела се проследяват законодателните достижения при различните форми на трафик на хора, осъществен по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група. Това мащабно криминално явление е разгледано през призмата както на нашето законодателство, така и на плоскостта на значителната по обем и вид международна правна рамка с интернационален и чисто европейски обхват. Проследяват се характеристиките на деянието от обективна и субективна страна, вкл. тези, свързани със спецификите на субекта и пострадалото лице. Отправени са последователно множество аргументирани критични бележки, последвани от няколко предложения *de lege ferenda* за наложителни промени в Раздел IX от Глава II на НК. Пунктуално са изложени недостатъците на предпочетенния законодателен подход, свързан с лимитиране на задружната престъпна дейност при трафика на хора само до реализирането му във връзка с наличието на ОПГ, но не и друг вид трайно престъпно сдружение.

Основни изводи и обобщения по глава втора:

1. Налице са два основни начина за формулиране текста на съставите при престъпленията против личността, извършени от престъпни сдружения. Първият - чрез ограничаване обхвата на нормите до деяния, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на ОПГ и вторият - чрез изброяване на няколко паралелни алтернативи за трайно престъпно сдружаване под формата на организация или група по чл. 321а или организирана престъпна група. Във втория случай, извън текста, който въвежда това изброяване – чл. 142, ал.2, т. 8 от НК, в останалите текстове е употребено препращане към тази норма. От друга страна, в съставите, при които е предпочетен първият законодателен подход, е налице идентично възпроизвеждане на текста във всеки един от тях.

2. Предпоставките за съставомерност на деянията против личността като извършени по поръчение или в изпълнение на решение на даден вид престъпно сдружение са идентични и се свеждат до: 1. наличие на даден вид престъпно сдружение, посочено по вид в съответната норма /директно или чрез препращане към чл. 142, ал.2, т. 8 от НК/, образувано и съществуващо към инкриминирания момент на осъществяване на конкретното вторично престъпление против личността. 2. Това сдружение да е изразило предварително задружната си /колективна/ престъпна воля, чрез решение за осъществяване на конкретното деяние и 3. Субектът на престъплението против личността да се намира в една от двете алтернативни форми на съотношение /връзка/ със сдружението – да е външен за сдружението извършител на възложеното му от същото престъпление или да е под някаква форма участник в сдружението и да изпълнява предварително взето от сдружението, със или без негово участие, решение за осъществяване на конкретно престъпление против личността.

3. За да се гарантира ефективна превенция и противодействие на престъпленията против личността, извършени от престъпни сдружения, се налагат незабавни законодателни изменения. Същите следва да ликвидират

остатъците от несполучливата ad hoc наказателноправна регламентация по време на прехода.

De lege ferenda са отправени предложения за корекции на някои от текстовете в глава II от особената част на НК, а именно:

- законодателят да редактира текстовете на чл. 142а, ал.2, НК, чл. 143, ал.2 НК, чл. 143а, ал.3 НК, чл. 144, ал.3 НК, чл. 195, ал. 1, т.9 НК, чл. 213а, ал.2, т.5 НК, чл. 216, ал.5 НК, 282, ал.4 НК и чл. 346, ал.6 НК, като премахне препращането, в частта му към субекта по т. 6 от чл. 142, ал. 2 НК и в текстовете се запази единствено препращане към субекта по т.8 от посочената разпоредба.

- с оглед необходимостта от съответствие на наказателноправната уредба спрямо актуалните обществени отношения, от съдържанието на текста на чл. 142, ал.2, т. 6 НК следва да отпаднат част от предвидените там допълнителни квалифициращи субекта признаци, като: *„служител в организация, която извършва застрахователна дейност, лице, което действа по поръчка на такава организация или се представя, че действа по такава поръчка“*.

- С оглед разширяващите се в последните години правомощия на частните охранителни дружества и честото участие на техни служители в престъпления по Раздел IV, Глава Втора от НК, разумно е в текста на нормата да останат субектите, представляващи лице, занимаващо се с охранителна дейност, алтернативно служител на организация, осъществяваща охранителна дейност или лице, което действа по поръчка на такава организация. Наложително е в тези три хипотези деянието на субекта да бъде обвързано с признака *„при или по повод изпълнение на службата или функцията му“*.

- За постигане целите на наказанието, заложи от законодателя в чл. 36 от НК, de lege ferenda следва да бъде коригиран в текста на чл. 159, ал. 5 от НК, размера на кумулативно предвиденото наказание „глоба до десет хиляди

лева“ в насока няколкократно увеличаване на максималния предел на санкцията.

- Витална е необходимостта и от прецизиране на текстовете при трафика на хора, вкл. разширяване при изброяването на видовете престъпни сдружения. В тази насока следва да се синхронизират изцяло законодателните политики на национално, европейско и международно ниво, което би помогнало за преодоляване на законодателния дефицит и неточности в наказателния кодекс. Направени са следните предложения за изменение на наказателния закон в текстовете от Раздел IX, Глава II на НК:

- При основните състави на трафика на хора по чл. 159а и чл. 159б от НК е наложително *de lege ferenda* да се прецизират вариантите относно възможния пострадал, налични в актуалната редакция на НК, доколкото са потенциално възможни различни интерпретации в практиката по отношение броя и съотношението на пострадалите индивидуално или едновременно, едно или повече лица. За да се избегнат каквито и да са колебания, разумно е текстът на закона да бъде преформулиран по следния начин, вместо: „*Който набира, транспортира, укрива или приема отделни лица или групи от хора...*“, на „*Който набира, транспортира, укрива или приема едно или повече лица*“.

- По отношение на квалифицираните състави при трафика на хора, се налага добавяне на нови такива, с оглед качеството на пострадалото от престъпленията лице, а именно:

Лица с особено качество са инвалидите или други видове лица в неравностойно положение, които, макар и здрави, водят клошарски и неуседнал начин на живот. Същите много често стават жертва на вътрешен или външен трафик, по смисъла на чл. 159а и сл. от НК. Социалното изключване и липсата на подкрепяща, семейна и социална среда предполагат уязвимостта им, което аргументира по-високата обществена опасност на деянието. Пример за това са сираците, които навършват пълнолетие.

Друг по-тежко наказуем състав, с оглед тежестта на последиците, следва да се предвиди, когато жертвата се е самоубила след деянието или смъртта ѝ е настъпила по време или вследствие на експлоатацията ѝ.

Наложително е и предложеното от автора реформиране и систематизиране *de lege ferenda* на регламентираните по настоящем квалифицирани състави в чл. 159а, ал.2 НК. В тази връзка е посочено, че следва да се ликвидира нелогичното и противоречиво посочване поотделно на квалифициращия признак „*чрез принуда*“ и същевременно съдържаща се в него по смисъла на чл. 143, ал.1 НК, но посочена самостоятелно в чл. 159а, ал.2, т.5 НК, форма на изпълнителното му деяние „*злоупотреба с власт*“. Вариантите за изменение са чрез отмяна на т.5 или чрез редакция на т.2, като се конкретизира принудата като осъществена чрез употреба на сила или заплашване. Ако законодателят държи на изричната формулировка на чл. 159а, ал.2, т.5 НК, в настоящия вид, то същата може да бъде съчетана в една обща разпоредба с предвидения алтернативен квалифициращ признак „*чрез използване състояние на зависимост*“. Това е логично поради обстоятелството, че и двата признака се базират на налична, но различна по характера си, предварителна зависимост между субекта и пострадалия.

Последната, **Трета глава** „Престъпления против собствеността, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на престъпно сдружение“, в началната си част е свързана с изясняване на въпроси с предимно практически характер и очертаване обхвата на изследването в този му аспект. Нейният **първи раздел** е „Общ преглед и характеристика“. В него се очертават най-общо спецификите в законодателния подход по регулиране на обществените отношения, гарантиращи правото на собственост, които се засягат в различна степен и аспекти от отделните престъпления против собствеността, извършени от престъпни сдружения. Посочва се, че вътрешната диференциация между тях, в рамките на Глава V от НК, се базира

върху няколко характеристики, представляващи конкретно квалифициращо обстоятелство във всеки от текстовете.

Във **втория раздел** „Състави на престъпления против собствеността, извършени от престъпни сдружения“ се изследват въпросите, свързани с квалификацията на деянията, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на престъпно сдружение като се следва поредността на текстовете в НК. В този ред, по отношение на престъплението кражба, квалифицирана според субекта, чрез препращане към чл. 142, ал.2, т. 8 от НК, границите на деянието се извеждат чрез анализ на законовите постановки, наличната юриспруденция и съдебна практика. Синтезират се основните принципи при определяне на пределите за довършеност на деянието. По необходимост същото е разграничено от престъплението по чл. 346 от НК, когато предмет на кражбата е моторно превозно средство. Наред с това е направена аналитична съпоставка между кражбата и престъплението по чл. 249, ал.1 от НК - ползване на платежен инструмент или данни от такъв без съгласието на титуляра му. Отчетен е субсидиарния и формален /безрезултатен/ характер на последното спрямо кражбата когато предмет на деянието са парични средства или други движими вещи, обективно отнети посредством употребата на платежен инструмент или данни от него. Акцентира се върху съществените разлики между кражбите, извършени от престъпни сдружения и тези, осъществени чрез конкретен предварителен престъпен сговор, представляващ вид съучастническа престъпна дейност против собствеността.

По нататък в този раздел се анализират грабежите, извършени от престъпни сдружения. Посочено е съотношението на поглъщане между двуактното, съставно престъпление грабеж и престъпленията кражба и принуда, съобразно безспорната функционална свързаност и обусловеност между отнемането на чуждата движима вещ с намерение противозаконно да бъде присвоена и упражнената във връзка с това принуда, респ. заплашване спрямо владелеца или дръжателя на същата. Очертани са ясно

разграничителните линии между грабежа като предмет на вторична престъпна дейност, реализирана от субект по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група и предварителния, неопределен престъпен сговор за грабежи и кражби като вид задружна престъпна дейност, по смисъла на чл. 199, ал.1, т. 2 НК. Направени са аргументирани предложения за законодателни изменения и допълване на квалифицирания състав, които да разширят практическото му приложно поле.

В следващата част на обсъждане са поставени множеството въпроси, свързани с деянията по присвояване на съкровище по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група. Отчетено, е че това е особен вид усложнено дваактно присвоително деяние, което се реализира по отношение на специфичен предмет – съкровище. Изложени са теоретичните разбирания за предмета на това престъпление. Отчетена е липсата на законова дефиниция на предмета в НК и непрецизността на сроковете, предвидени в отделните хипотези. Анализирани са критично различните понятия, употребени от законодателя в текстовете на чл. 208 от НК относно количествените и качествени характеристики на предмета на престъплението. Обсъдени са признаците от обективна страна чрез изследване на специализираното законодателство – Закона за културното наследство. Съпоставено е чрез сравнително-правен анализ присвояването на съкровище в различните му състави с престъплението против културното наследство, регламентирано в нормата на чл. 278, ал.1 от НК. Изложени са аргументирано последиците от липсата на синхронизация и прецизност в текстовете, уреждащи различните състави на присвояването и производните на това проблеми с практически последици от наказателноправен и процесуален характер. Предложени са множество предложения за корекции и в тази част на НК.

На следващо място се изследват поотделно и едни спрямо други съставите на изнудването като вид престъпления против собствеността,

извършени от престъпни сдружения. Анализират се задълбочено спецификите относно обекта, предмета, последиците и същността на самата престъпна дейност по основния състав на всеки от двете самостоятелни деяния, уредени в Раздел V Глава V на НК. Релевира се към съотношението помежду им като „опит“ към „довършено престъпление“ като се стъпва изцяло на достиженията в наличните до момента теоретични и практически становища. Разглежда се комплексният характер на обществените отношения, съставляващи обект на застрашаване или увреждане. Акцентира се върху специалната престъпна цел като допълнителен субективен признак. Съпоставят се спрямо признаците на други престъпления от НК – закана, грабеж и подкуп. Отчетена е нетипичността на законодателната техника при формулиране на квалифицираните състави. Посочени са проблемите, производни на препращането в текста на чл. 214, ал. 2 от НК. Изяснена е липсата на предвидена самостоятелна наказателна отговорност за формалното сдружаване на две или съответно на три или повече лица, в група или организация за извършване на престъпления по раздел V, глава V от особената част на НК. Излагат се аргументи за непрецизността при формулиране на съставите за изнудване, извършено от организация или група, като становището се основава на принципа за носене на лична наказателна отговорност от субекта и невъзможността за реализиране на колективна такава. На базата на извършен исторически хронологичен анализ на законодателната дейност е даден отговор на тази неяснота, водеща до колизия в нормата на чл. 213а, ал. 3, т.3, пр. 1 от НК. Критикуват се и останалите хипотези.

В последната част на раздела се разглежда унищожаването и повреждането, извършено от престъпно сдружение. Обръща се внимание на някои характеристики при отделните състави на престъплението, както и на непоследователността при определяне на родовата му подсъдност в различни редакции на чл. 411а от НПК. Отправени са конкретни препоръки за

изменения на закона. Разгледана е функцията на този вид престъпления против собствеността като субсидиарни и улесняващи основната престъпна дейност на сдруженията.

Основни изводи и обобщения по глава трета:

1. Престъпленията против собствеността, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на престъпно сдружение, са широко разпространени като вторична престъпна дейност, последваща сдружаването. Налице са множество квалифицирани състави, уреждащи по-тежка наказателна отговорност за особените субекти, които ги осъществяват. Налице е дублиране в много от признаците от обективна страна между някои престъпления против собствеността и предвидените в други текстове от особената част на НК.

2. Необходима е законодателна интервенция в много насоки за прецизиране както на квалифицираните състави, така и на част от признаците в основните текстове. Разграничението между престъпленията против собствеността, извършени от престъпни сдружения и предвидените в текстовете на някои от тях други форми на задружна престъпна дейност /предварителен определен или неопределен сговор/ е закономерна последица от по-високата обществена опасност и допълнителни квалифициращи признаци при първите.

3. Налице е значителна законодателна непълнота по отношение на дефинициите и връзката на наказателния закон със специализираното законодателство при престъпленията по чл. 208 от НК. Непоследователността при създаването и измененията на текстовете, уреждащи присвояването на съкровище, води до липсата на синхронизация между отделните състави по признаци, срокове и т.н., което създава пречки при непосредствената им практическа приложимост.

4. Липсва комплексен подход при уредбата на различните състави на

изнудването като престъпление против собствеността, извършвано от престъпни сдружения. Налице е нетипичен законодателен подход на препращане и наслагване на идентични признаци между двата текста в Глава V Раздел V от НК. Всичко това резултира в множество неясноти и откровени противоречия между нормите. Налице са неприложими практически хипотези, влизащи в колизия с общите принципи и основни положения на наказателния закон. Употребено е дори понятието „виновния“, което влиза в директно противоречие с презумпцията за невиновност, установена в НПК и ЕКЗПЧОС. Задължително е разграничението на изнудването от някои други престъпления като грабеж, закана и подкуп. Липсва единен и концептуален подход при определяне кръга и обособяване на хипотезите, при които изнудването или опита към него се осъществява от лице, действащо по поръчение или в изпълнение на решение на престъпно сдружение. Налице е хаотичност и липса на синхрон с по-късно използваната в НК законодателна техника за квалифициране на престъпленията чрез посочване вида на сдружението и връзка на субекта с него или алтернативно чрез директно препращане към текста на чл. 142, ал.2, т. 8 от НК. Основателна е нуждата от цялостно прецизиране на закона в тази му част.

5. Унищожаването и повреждането представлява субсидиарна за престъпните сдружения вторична престъпна дейност, която често има улесняващ друга основна престъпна дейност характер. Налице е изменение в подсъдността след последната редакция на чл. 411а от НПК, като унищожаването и повреждането, извършено от престъпно сдружение, е родово подсъдно на районните съдилища, доколкото не е специално подсъдно във връзка със самото сдружаване на специализирания наказателен съд. Налице е необходимост от реорганизация на хипотезите, уреждащи квалифицирани състави на престъплението, доколкото същите са качествено различни по своя предмет и признаци. Наложително е съставът, криминализиращ унищожаването и повреждането, извършено по поръчение

или в изпълнение на решение на престъпно сдружение, да бъде отделен в самостоятелен текст.

Заключение

В заключението се прави обобщение на изследването. Навеждат се доказателства относно правилността на изводите и разгледаните хипотези по отделните проблеми на настоящия наказателен закон. Дообосновава се тезата относно високо общественотоопасния характер на разглежданите деяния и правилността на регламентирането им в особената част на НК в текстовете, уреждащи отделните престъпления. Обсъжда се визията за развитие на материалното наказателно право, съобразно водещия принцип за върховенство на закона във всяко европейско демократично общество. Отчитат се положително достиженията в теорията и практиката, които са основа за осъвременяване на законовите текстове. Правят се препоръки за постигане на ефективни резултати при точното и еднакво прилагане на нормите. Повдигат се за обсъждане множество актуални въпроси. Посочват се основните грешки и непълноти в съществуващата нормативна уредба. Аргументира се необходимостта от комплексно и логически построено редактиране на съответните текстове и тяхното допълване в областта на наказателното право, както и от задължителна синхронизация с нормите на други клонове на правото, за да се стигне до неговото доразвиване, обогатяване, детайлизиране и прецизиране. Във връзка с това се правят съответните законодателни предложения.

IV. НАУЧНА НОВОСТ И ПРАКТИЧЕСКО ЗНАЧЕНИЕ /ПРИНОСИ/

Дисертационният труд е първото изследване с комплексен характер на български език, което обхваща законодателната и доктринална рамка на деянията против личността и собствеността, извършени от престъпни

сдружения. Към момента са налични задълбочени и цялостни научни изследвания, засягащи предимно формалната първична престъпна дейност по сдружаване, но не и изследване в детайли на вторичните престъпления, квалифицирани с оглед особеността на субекта, действащ по поръчение или в изпълнение на решение на престъпно сдружение.

В труда се изследват, обясняват, отграничават, систематизират и класифицират тези по-високо общественоопасни деяния. На основата на съществуващите теоретични възгледи, действаща нормативна база и налична съдебна практика е направена авторова интерпретация, подчинена на класическите принципи в наказателното право. С нея се дефинират правното естество, основанието и функциите на наказателния закон по повод регулирането на обществените отношения, засегнати или застрашени от престъпленията, извършени от престъпни сдружения. Очертават се особеностите на правоотношението, което се създава при сдружаването като задължителна основа за вторичната престъпна дейност, посочват се неговите характерни обективни и субективни признаци. Определят се възможните връзки на субекта със сдружението, разграничават се отделните хипотези във връзка с наличието или липса на негово участие в самото трайно престъпно обединение. Съпоставят се едни спрямо други различните форми на задружна престъпна дейност като се фиксират границите на приложението им при определяне съставомерността на отделните видове престъпления против личността и собствеността. Анализират се различните подходи, предпочетени от законодателя, в отделни текстове от особената част на НК. В тази насока се класифицират в системата от задължителни предпоставки и обстоятелства, белезите, разграничаващи отделните престъпления против личността и собствеността помежду си и спрямо други престъпления, уредени извън обсъжданите глави от НК.

Въпреки, че не представлява „научна новост“ в тесния смисъл на думата, следва положително да се отчете „приспособяването“ в контекста на дисертацията и съвременните реалности на произведенията на някои изтъкнати класици на правото като професорите: К. Лютов, Ненов И., Долапчиев Н., Ант. Гиргинов, Ал. Стойнов, Р. Марков, Д. Михайлов, Г. Митов, М. Гунева и др., както и на практика на „стария“ ВКС. Така е и с потвърждаването и доразвиването на някои от съществуващите схващания: относно по-високата степен на обществена опасност на разглежданото деяние, извършено по поръчение или в изпълнение на решение на престъпно сдружение и „близостта“ му с правната природа на институтите на съучастието, предварителния престъпен сговор в различните му форми и пр. Приносен момент се съдържа и в отчитането с внимание на отношението между разгледаните деяния и защитата правата на човека, съответно обхващането на относимата и приложима международно правна уредба, вкл. нормите на правото на ЕС / в частност, *Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност, Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора, Конвенцията за принудителния труд от 1930 г. на МОТ, Конвенцията за престъпленията в кибернетичното пространство, Конвенцията на ООН за правата на детето, Конвенция на Съвета на Европа за закрила на децата срещу сексуална експлоатация и сексуално насилие, Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, Директива 2011/36/ЕС относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него, транспонирана от Р. България на 06.04.2013 г.; Стратегия на ЕС за премахване на трафика на хора за периода 2012—2016 г., ведно с протоколите към тях и др. /.*

За принос биха могли да се отчетат направените предложения за изменение и допълнение в законодателството, свързани с различни състави от особената част на НК и чл. 411а от НПК, общо 25 на брой. Всички те са

подробно описани, мотивирани и изведени в съответните глави и раздели, както и систематизирани в изричен каталог. Чрез тях биха били постигнати в далеч по-голяма степен целите и задачите на наказателния закон в частта му, насочена срещу престъпленията против личността и собствеността извършени от престъпни сдружения.

Практическото значение на изследването се състои в :

-Основни положения, изводи, насоки и предложения, които могат да бъдат използвани при усъвършенстването на законодателството ни;

-Създаване на теоретични предпоставки за подпомагане на правораздавателните и разследващите органи за правилното и еднопосочно тълкуване, оценяване и прилагане на нормативната уредба относно престъпленията, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на даден вид престъпно сдружение;

-Подпомагане на лицата от публичния и частния сектор, които могат да имат отношение в тяхната практика към този вид вторична престъпна дейност – разследващи журналисти, психолози, представители на НПО и др.;

-Използване на изследванията, съдържащи се в дисертационния труд, при обучение на студенти и практикуващи юристи.

V. ПУБЛИКАЦИИ, СВЪРЗАНИ С ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1. Гошев С., научен доклад на тема: „Критерии за определяне компетентността на специализираните съдилища по чл. 411а от НПК и наказателноправна регламентация на престъплението по чл. 116, ал.1, т.10 от НК“. Сборник с доклади от „XXVII Международна научна конференция за млади учени“, ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград, 14-15 Юни 2018 г.;

2. Гошев С., научна статия на тема: “Непознатите престъпления по чл. 240а, ал. 1 и ал. 2 от НК”, Електронно издание www.lex.bg, с референтен номер по НАЦИД: ISSN 2682-9606, София, 16.12.2019 г.;

3. Гошев С., научна статия на тема: “Незаконният добив на подземни богатства и престъпните сдружения”, Електронно издание www.lex.bg, с референтен номер по НАЦИД: ISSN 2682-9606, София, 06.01.2020 г.;

4. Гошев С., научна статия на тема: “Отвличане и противозаконно лишаване от свобода в съотношение помежду си и с други престъпления”, Kidnapping and unlawful imprisonment in relation to one another and other offenses”, списание „Икономика и право“, Economics and Law, с референтен номер по НАЦИД: ISSN:2682-972X; том 1, издание II, година 2019, 5.3., Volume:I, Issue:II, Year: 2019, pp.;